

Ohjenuorat XX seurassa lasten ja nuorten kanssa työskenteleville ja vapaaehtoisille

☐ Kysymyksiä, joiden pohjalta pohtia omaa ohjaajuutta/valmentajuutta

- Mikä motivoi minua toimimaan ohjaajana/valmentajana?
- Millaisia asioita ohjaajana/valmentajana toimiminen antaa minulle?
- Millaisia ohjaajia ja valmentajia minulla on ollut?
- Millaisten arvojen mukaan haluan toteuttaa valmennustani?
 - Millaiset toimintatavat ja arkiset teot ilmentävät näitä arvoja käytännössä?
- Millainen ohjaaja/valmentaja haluan olla?
- Miten suhtaudun alla listattuihin asioihin? Millaisia kokemuksia minulla tai läheisilläni on näistä teemoista? Millä tavoin käsitykseni vaikuttavat tapaani kohdata näitä asioita:
 - seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus
 - seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta
 - kiusaaminen
 - henkinen ja/tai fyysinen väkivalta

☐ Ymmärrän, mitä ikätasoisuus tarkoittaa ja huomioin sen toiminnassani

Lapset ja nuoret ovat kehityksessään vielä kesken ja erityisen suojelun tarpeessa. Ymmärrän, että lapsen ja nuoren kokemusmaailma on erilainen kuin aikuisen. Lapsilla ja nuorilla psyykinen ja fyysinen kehitys, sekä identiteetin muotoutuminen ovat merkittävässä vaiheessa, jolloin aikuisen näkökulmasta vähäpätöiset puheet voivat nuorelle olla erityisen haavoittavia. Huomioin toiminnassani kohtaamieni lasten ja nuorten iän ja yksilöllisen kehitysvaiheen.

☐ Olen valmis vastaanottamaan palautetta

Seura voi työnantajani/vapaaehtoistoiminnasta vastaavana antaa minulle palautetta ja kehitysehdotuksia toiminnastani. Lisäksi kannustan kohtaamiani lapsia ja nuoria antamaan palautetta toiminnastani. Pysin soveltamaan saamaani palautetta ja kehittämään toimintatapoja sen pohjalta.

☐ **Olen tutustunut kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa koskevaan lainsäädäntöön, ihmisoikeuksiin ja lasten oikeuksiin, sekä seuran sääntöihin**

Harrastus- ja kilpaurheilutoiminnan näkökulmasta lainsäädäntöä, josta olisi hyvä olla tietoinen ovat esimerkiksi:

- [rikoslaki](#) (seksuaalirikoslainsäädäntö, tieto- ja viestintärikokset, yksityisyyden, kunnian ja rauhan loukkaaminen) ja
- [lastensuojelulaki](#).

Olen tutustunut näihin lainsäädäntöihin ja päivitän niiden tuntemusta tarvittaessa.

Olen myös tutustunut [ihmisoikeuksiin](#) ja niistä erityisesti [lapsen oikeuksiin](#). Olen pohtinut sitä, kuinka ne näkyvät seuramme arkisessa toiminnassa.

Olen perehtynyt seuramme sääntöihin ja sitoudun toimimaan sääntöjen mukaisesti.

☐ **Kohtaan lapset ja nuoret kunnioittavasti**

Huomioin jokaisen toiminnassa mukana olevan lapsen ja nuoren, ja kohtaan kaikki tasavertaisesti. Puhun lapsille ja nuorille rohkaisten ja itsetuntoa vahvistaen. En vähättele, hauku, uhkaile tai nöyryytä lapsia tai nuoria missään tilanteessa. En salli rasistista tai syrjivää kielenkäyttöä missään tilanteessa. Annan jokaiselle lapselle ja nuorelle tasavertaisesti huomiota ja huomioin, että jokainen on osa ryhmää.

☐ **Pidän kiinni kunnioittavasta kohtaamisesta myös ristiriita- ja kurinpidollisissa tilanteissa**

Jos lapsi tai nuori toimii väärin, puutun tilanteeseen reilusti, kunnioittavasti ja lapsen kehitystason huomioiden. Annan lapsille ja nuorille selkeät ohjeet. Huonoa käyttäytymistä ilmetessä annan mahdollisuuden pyytää anteeksi ja korjata toimintaansa. Keskustelen lapsen ja nuoren kanssa rauhallisesti ja asiallisesti tapahtuneesta. Kaikenlaiset fyysiset, nöyryyttävät tai pelottavat rangaistukset ovat kielletty.

☐ **Puutun kaikenlaiseen epäasialliseen käytökseen**

Olen hankkinut tietoa siitä, mitä epäasiallinen käytös tarkoittaa. Tiedän että epäasiallinen käytös voi olla henkistä tai fyysistä väkivaltaa, seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää, seksuaaliväkivaltaa, laiminlyöntiä tai muuta epäasiallista toimintaa. Tunnistan väkivallan ja epäasiallisen käytöksen eri muotoja ja olen valmis puuttumaan tilanteisiin niitä havaitessani tai niistä minulle kerrottaessa.

Jos havaitsen häirintää tai väkivaltaa ryhmän tai seuramme toiminnassa, puutun siihen seuran toimintamallien ohjeistamalla tavalla. Jos lapsi tai nuori tulee kertomaan minulle häirinnästä, otan ilmoituksen vakavasti. Olen valmis tarvittaessa tekemään lastensuojelu- ja rikosilmoituksen.

☐ **Puutun kiusaamiseen, sekä henkiseen ja fyysiseen väkivaltaan**

Jos havaitsen kiusaamista ryhmän tai seuramme toiminnassa, puutun siihen seuran toimintamallien ohjeistamalla tavalla. Olen valmis tarvittaessa tekemään lastensuojelu- ja rikosilmoituksen.

☐ **Tunnistan merkitykseni kohtaamieni lasten ja nuorten elämässä**

Osalle lapsista ja nuorista valmentaja voi olla jopa arjen ainut turvallinen aikuinen. Huomioin ohjaajana/valmentajana vastuuni sekä valtasuhteeni lapsiin ja nuoriin. Ymmärrän, että aikuisena on minun vastuullani varmistaa, ettei lapsiin tai nuoriin synny ei-ammattillisista suhdetta (esimerkiksi flirttailu, lahjojen tai rahojen antaminen yksittäiselle urheilijalle tai kahdenkeskeiset tapaamisen lasten tai nuorten kanssa).

☐ **Tunnistan erilaisten erityisryhmien ja vähemmistöjen olemassaolon ja huomioin heidät tavassani toimia**

Olen valmis hankkimaan tietoa ja vahvistamaan ymmärrystäni esimerkiksi vammaisuudesta, eri kulttuurisista ja etnisistä ryhmistä, sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä. Pohdin, millä tavoin eri ryhmien tarpeet tulee ottaa huomioon seuramme toiminnassa ja edistän osaltani näiden toimien toteuttamista. Mietin, miten voin muokata omaa toimintaani erilaisille osallistujille sopivaksi ja urheilijoiden moninaisuuden huomioon ottavaksi.

☐ **Varmistan lapselle ja nuorelle päihteettömän harrastusympäristön**

Valmentajana toimin lasten ja nuorten seurassa ainoastaan täysin päihteettömänä ja selvinpäin. En tarjoa alkoholia tai muita päihteitä urheilijoille ja kannustan urheilijoita olemaan päihteettömiä.

☐ **Turvaan lasten ja nuorten oikeuden koskemattomuuteen**

Fyysisen kontaktin tulee aina perustua lapsen tai nuoren tarpeeseen, esimerkiksi ohjaamiseen ja avustamiseen, kannustamiseen sopivalla tavalla tai lohduttamiseen. Kerron lapselle tai nuorelle syyn koskettamiseen ja kysyn luvan etukäteen. Kunnioitan lapsen tai nuoren oikeutta kieltäytyä fyysisestä kontaktista milloin vain, ellei siitä kieltäytyminen uhkaa hänen turvallisuuttaan.

Jos nuoresta tai lapsesta kiinnipitäminen on välttämätöntä hänen toiveidensa vastaisesti, esimerkiksi tilanteessa, jossa lapsi tai nuori voi vahingoittaa itseä tai muita, kerron tapahtuneesta heti tilanteen päätyttyä seuran johdolle.

☐ **Sitoudun toimimaan näiden ohjenuorien mukaisesti**

Sitoudun toimimaan näiden ohjenuorien mukaisesti ja jos näen jonkun toimivan näiden ohjenuorien vastaisesti, ilmoitan asiasta välittömästi seuran johdolle. Kuuntelen ja suhtaudun vakavasti, jos lapsi tai nuori kertoo itseensä kohdistuvasta epäasiallisesta käytöksestä. Jos huoleni herää lapsen tai nuoren hyvinvoinnista kerron asiasta välittömästi seuran johdolle. Olen lukenut ja ymmärtänyt tämän dokumentin ja sitoudun toimimaan tämän mukaisesti.

Aika ja paikka

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Lähteet:

Guidelines to prevent sexual harassment and abuse in sports. Norwegian Olympic and Paralympic Committee and confederation of sports.

Turpeinen, Antti 2018. Poliisin tietoon tulleet seksuaalirikokset urheilussa 2016–2017.

Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö.

Child safe sport toolkit. Sport Australia. <https://www.sportaus.gov.au> Safeguarding athletes from harassment and abuse in sport IOC Toolkit for IFs and NOCs. International Olympic Committee.